

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)
1 iulie 1993*

Anthony Hubbard
împotriva
lui Peter Hamburger

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Landgericht Hamburg
(Germania)]

„Egalitatea de tratament– Libertatea de a presta servicii – Executor testamentar”

Cauza C-20/92

În cauza C-20/92,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Landgericht Hamburg, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

Anthony Hubbard

și

Peter Hamburger,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 7 și 59 din Tratatul CEE,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnii C. N. Kakouris, președinte de cameră, G. F. Mancini, F. A. Schockweiler, M. Díez de Velasco și P. J. G. Kapteyn, judecători,

avocat general: domnul M. Darmon

grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

luând în considerare observațiile scrise prezentate, pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul H. Étienne, consilier juridic principal, și de domnul E. Lasnet, consilier juridic, în calitate de agenți,

având în vedere raportul judecătorului raportor,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 10 martie 1993,

pronunță prezenta

---

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 11 decembrie 1991, primită de Curte la 24 ianuarie 1992, Landgericht Hamburg a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, o serie de întrebări preliminare privind articolul 7 alineatul (1) și articolul 59 din tratat.

2 Întrebările au fost ridicate în cadrul unui litigiu, opunându-l pe domnul Hubbard domnului Hamburger, litigiu ce viza pronunțarea unei hotărâri de punere în posesie cu bunurile care formează masa succesorală.

3 Domnul Hubbard, *solicitor* englez, acționând în calitate de executor testamentar conform dreptului englez, a solicitat Landgericht Hamburg să dispună punerea sa în posesie cu bunurile care formează masa succesorală, situate în Republica Federală Germania. În legătură cu această cerere, pârâtul, domnul Hamburger, a solicitat *cautio judicatum solvi*, în temeiul articolului 110 alineatul (1) prima teză din Zivilprozessordnung (Codul de procedură civilă).

4 Conform acestei dispoziții, resortisanții străini, care acționează în calitate de reclamant în cadrul acțiunilor introduse în fața instanțelor germane, trebuie, la cererea pârâtului, să depună o garanție procesuală pentru cheltuielile și onorariile avocaților. Cu toate acestea, articolul 110 alineatul (2) punctul (1) prevede că această obligație nu se aplică în cazul în care reclamantul este resortisant al unui stat care nu impune o astfel de garanție unui resortisant german.

5 Convenția germano-britanică din 20 martie 1928 privind desfășurarea procedurilor judiciare, care a intrat din nou în vigoare la 1 ianuarie 1953 (BGBL 1953, II, p. 116), prevede, la articolul 14, că resortisanții unei părți contractante nu sunt obligați să depună o garanție procesuală (*cautio judicatum solvi*) pe teritoriul celeilalte părți contractante doar în cazul în care au reședința pe teritoriul respectiv. Pe de altă parte, Convenția europeană privind stabilirea, încheiată la Paris la 13 decembrie 1955 (BGBL 1959, II, p. 998), exonerează de această obligație toți resortisanții statelor contractante, cu condiție ca aceștia să aibă domiciliul sau reședința obișnuită într-unul din statele contractante. Totuși, această normă nu se aplică resortisanților statelor care au prevăzut o rezervă în cadrul articolului 27 din această convenție, astfel cum este cazul Regatului Unit.

6 Ca urmare a acestei rezerve, domnul Hubbard nu poate să beneficieze de scutirea prevăzută de Convenția de la Paris. Având în vedere că nu are reședința în Germania, acesta nu poate să invoce nici convenția bilaterală germano-britanică.

7 Considerând că soluționarea litigiului depindea de interpretarea dreptului comunitar, Landgericht Hamburg a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1. Atunci când un *solicitor* britanic, care acționează în Germania în calitatea sa de executor testamentar, conform dreptului englez, și care a introdus, în nume propriu, o acțiune în fața unei instanțe germane în scopul punerii în posesie a bunurilor unei persoane decedate, în cadrul unei proceduri succesoriale, reprezintă o încălcare a drepturilor sale în temeiul dreptului comunitar – în special a dreptului său la libera prestare a serviciilor – dacă instanța germană dispune, în temeiul articolului 110 alineatul (1) prima teză din Zivilprozessordnung (Codul de procedură civilă german) și la cererea reclamantului, depunerea unei garanții procesuale pentru plata cheltuielilor de judecată (*cautio judicatum solvi*), având drept consecință juridică faptul că reclamantul nu este obligat să se înfățișeze înainte de depunerea garanției?

2. Îi aduce atingere aplicării Tratatului CEE, în special, faptul că au fost adoptate norme privind chestiunea depunerii unei garanții în procedurile în fața instanțelor germane care implică reclamanți britanici, care nu au nici reședința, nici bunuri imobile în Republica Federală Germania, articolul 14 din Convenția germano-britanică din 20 martie 1928 privind desfășurarea procedurilor judiciare (RGBI. II, p. 623), care a intrat din nou în vigoare la 1 ianuarie 1953 (BGBI. II, p. 116), și pe de altă parte, articolul 9 din Convenția europeană privind stabilirea, încheiată la Paris, la 13 decembrie 1955 (BGBI. 1959 II, p. 998)?

3. Situația de fapt la care se face trimitere în prima întrebare determină o încălcare a articolului 7 primul paragraf din Tratatul CEE?

4. Faptul că acțiunea formulată de reclamant poate eventual, prin prisma dreptului material, să intre, de asemenea, în domeniul dreptului succesoral, implică o limitare a sferei de aplicare a Tratatului CEE sau a altor dispoziții ale dreptului comunitar, care are incidență asupra prezentului litigiu?

8 Pentru o prezentare mai detaliată a cadrului juridic și a faptelor din acțiunea principală, a derulării procedurii, precum și a observațiilor scrise prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în cele ce urmează numai în măsura în care sunt necesare pentru raționamentul Curții.

Cu privire la prima și a treia întrebare

9 Prin prima și a treia întrebare, instanța națională urmărește, în esență, să stabilească dacă este contrar articolului 7 alineatul (1) și articolelor 59 și 60 din tratat ca un stat membru să impună depunerea unei garanții procesuale pentru plata cheltuielilor de judecată (*cautio judicatum solvi*) unui membru al unei profesii, stabilit într-un alt stat membru, care introduce o acțiune în fața uneia dintre instanțele sale, pentru unicul motiv că acesta este resortisant al altui stat membru.

10 Cu titlu preliminar, este necesar să se aducă aminte că, în conformitate cu articolul 7 din tratat, principiul nediscriminării produce efecte „în domeniul de aplicare a [...] tratatului” și „fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care acesta le prevede”. Prin această ultimă teză, articolul 7 face trimitere, în special, la alte dispoziții din tratat, care pun în aplicare principiului general pe care îl enunță în situații specifice. Acesta este cazul, între altele, al dispozițiilor privind libertatea de a presta servicii (a se vedea Hotărârea din 2 februarie 1989, Cowan, 186/87, Rec., p. 195).

11 Pentru a răspunde la întrebările preliminare adresate de instanța națională este necesar, prin urmare, să se verifice dacă activitățile, precum cele care formează obiectul acțiunii principale, atunci când prestatorul și destinatarul sunt stabiliți în același stat membru, însă prestarea de servicii are loc în alt stat membru, intră sub incidența domeniului de aplicare a articolelor 59 și 60 din tratat.

12 În această privință, este necesar să se observe că, în Hotărârile din 26 februarie 1991, numite cauzele privind „ghizii turistici”, Comisia/Franța, Comisia/Italia, Comisia/Grecia (C-154/89, Rec., p. I-659, punctul 10; C-180/89, Rec., p. I-709, punctul 9; C-198/89, Rec., p. I-727, punctul 10), Curtea a hotărât că dispozițiile articolului 59 din tratat se aplică în toate cazurile în care un prestator de servicii oferă servicii pe teritoriul unui alt stat membru decât cel în care este stabilit, indiferent de locul în care sunt stabiliți destinatarii serviciilor respective.

13 Atunci când un astfel de serviciu este prestat de un membru al unei profesii, și prin urmare, astfel cum impune articolul 60 din tratat, în mod obișnuit, contra unei remunerații, se aplică principiul tratamentului egal prevăzut la articolul 59.

14 Ulterior, este necesar să se constate că impunerea, de către un stat membru, a depunerii unei garanții procesuale pentru plata cheltuielilor de judecată (*cautio judicatum solvi*) unui resortisant al altui stat membru, care, în calitatea sa de executor testamentar, a introdus o acțiune în fața uneia din instanțele acestuia, în timp ce resortisanților statului gazdă nu li se impune o astfel de cerință, reprezintă o discriminare pe motiv de cetățenie sau naționalitate, contrară articolelor 59 și 60.

15 Prin urmare, este necesar să se răspundă instanței naționale la prima întrebare preliminară și la cea de-a treia că articolele 59 și 60 din tratat trebuie să fie interpretate ca împiedicând un stat membru să impună depunerea unei garanții procesuale pentru plata cheltuielilor de judecată (*cautio judicatum solvi*) unui membru al unei profesii, stabilit în alt stat membru, care introduce o acțiune în fața uneia dintre instanțele sale, pentru unicul motiv că acesta este resortisant al altui stat membru.

Cu privire la a doua întrebare preliminară

16 Prin a doua întrebare, instanța națională urmărește să stabilească dacă existența unor convenții internaționale, întemeiate pe principiul reciprocității și care prevăd, în anumite cazuri, excepții de la îndeplinirea cerinței de depunere a garanției procesuale pentru plata cheltuielilor de judecată, poate avea efect asupra aplicării tratatului.

17 La această întrebare este suficient să se răspundă că, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, dreptul la egalitate de tratament, consacrat de dreptul comunitar, nu poate să depindă de existența unor convenții reciproce, încheiate de statele membre (a se vedea Hotărârea din 22 iunie 1972, Frilli, 1/72, Rec., p. 457, și Hotărârea din 2 februarie 1989, Cowan, 186/87, Rec., p. 195).

Cu privire la a patra întrebare preliminară

18 Prin ultima sa întrebare, instanța națională urmărește, în esență, să se clarifice dacă, având în vedere că fondul cauzei intră sub incidența dreptului succesoral, justifică excluderea aplicării tratatului.

19 În această privință, este necesar să se constate că, astfel cum a reținut Curtea în Hotărârea din 21 martie 1972, SAIL (82/71, Rec., p. 119, punctul 5), eficacitatea dreptului comunitar nu poate să varieze în funcție de diversele ramuri ale dreptului național, în cadrul cărora acesta își poate face simțite efectele. În prezenta cauză, dreptul național, asupra căruia se răsfrâng efectele dreptului comunitar, nu este dreptul sub incidența căruia intră acțiunea pe fond, ci dreptul procedural național.

20 Prin urmare, este necesar să se răspundă la această întrebare că, faptul că acțiunea pe fond intră sub incidența dreptului succesoral nu justifică excluderea aplicării dreptului la libertatea de a presta servicii, consacrat de dreptul comunitar, în privința unui membru al unei profesii mandatat în cauza respectivă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

21 Cheltuielile efectuate de Comisia Comunităților Europene, care a prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (Camera a șasea),

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Landgericht Hamburg, prin Ordonanța din 11 decembrie 1991, hotărăște:

- 1. Articolele 59 și 60 din tratat trebuie să fie interpretate ca împiedicând un stat membru să impună depunerea unei garanții procesuale pentru plata cheltuielilor de judecată (*cautio judicatum solvi*) unui membru al unei profesii, stabilit în alt stat membru, care introduce o acțiune în fața uneia dintre instanțele sale, pentru unicul motiv că acesta este resortisant al altui stat membru.**
- 2. Dreptul la egalitate de tratament, consacrat de dreptul comunitar, nu poate să depindă de existența unor convenții reciproce, încheiate de statele membre.**
- 3. Faptul că acțiunea pe fond intră sub incidența dreptului succesoral nu justifică excluderea aplicării dreptului la libertatea de a presta servicii, consacrat de dreptul comunitar, în privința unui membru al unei profesii mandatat în cauza respectivă.**

Schockweiler
Kakouris
Díez de Velasco
Mancini
Kapteyn

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, 1 iulie 1993.

Grefier
J.-G. Giraud

Președintele Camerei a șasea
C. N. Kakouris